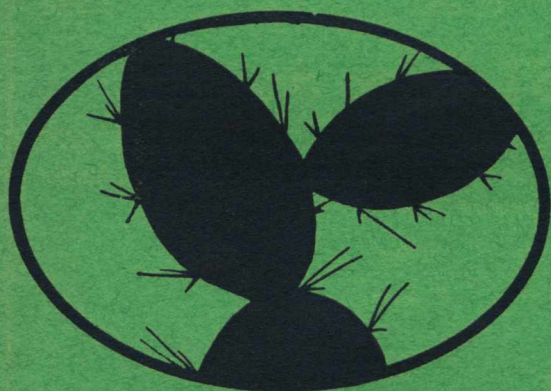

SUCCULENTA

Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

1953
No. 4

Voorzitter : A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht).

**Secretaresse : Mevr. J. GRULLEMANS—VAN BERGHEM, Here-
weg 19, Lisse.**

**Penningmeester : G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.)
Postgiro no. 133550.**

Redactie : A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25hs, Amsterdam.

Voor Uw planten en bloemen heeft U alle zorg en liefhebberij.

De voeding van planten en bloemen heeft grote invloed op de groei en bloei.

Daarom is het belangrijk dat U er zeker van kunt zijn dat het plantenvoedsel van de POKONFABRIEK 100 % safe is.

POKON voor al Uw Kamer- en Kasplanten gedurende de groei- en bloeitijd.

flessen van 50 gram	100 gram	Pond	Kg
35 cent	60 cent	f 2.—	f 3.50

KORRELMEST voor de tuin

verkrijgbaar in aardige en handige STROOIDOZEN waardoor regelmatige verdeling mogelijk is en verbranding wordt voorkomen.

1,2 kg	4 kg
f. 1,—	f. 3.—

En dan

CHRYSAL, het NIEUWE preparaat dat

S N I J B L O E M E N langer goed houdt.

Thans in geheel nieuwe verpakkingen in Aluminium folie.

25 gram	50 gram	100 gram	750 gram in bus
35 cent	60 cent	f 1,10	f 5,—

Vul het Chrysalwater dat opgezogen wordt met Chrysalwater bij. Het Chrysalwater blijft dan werkzaam en hoeft niet ververs te worden,

HET BLIJFT WEL 1 à 2 MAANDEN HELDER EN REUKVRIJ.

H. P. BENDIEN

Pokon-, Korrelmest- en Chrysalfabriek

N A A R D E N

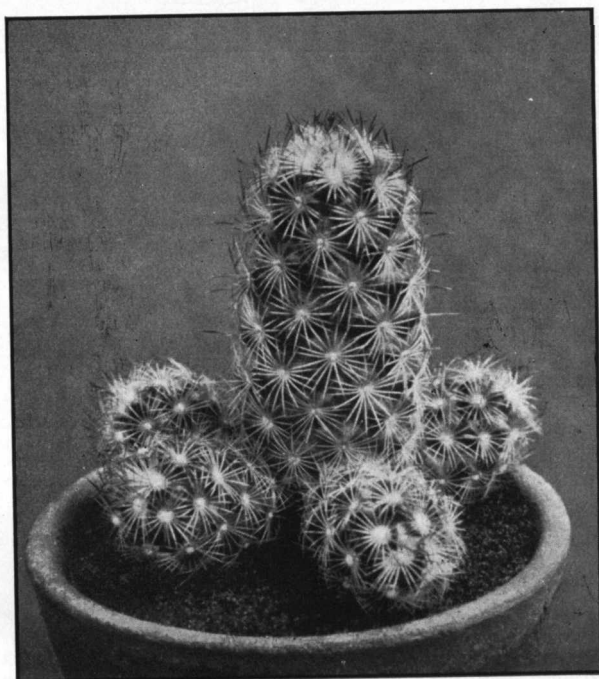
Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

SUCCULENTA

Cactussen (III)

door A. Fancier.

Nu komen we eindelijk en ten slotte tot de twee grote groepen van Mammillaria en Notocactus. Eigenlijk is Notocactus in vergelijking met Mammillaria of Opuntia helemaal geen groot geslacht maar over het algemeen zijn de Noto's — vertrouwelijk zo genoemd — in onze verzamelingen nogal goed vertegenwoordigd. In verhouding tot haar veel grotere soortental heb ik menen te kunnen constateren,

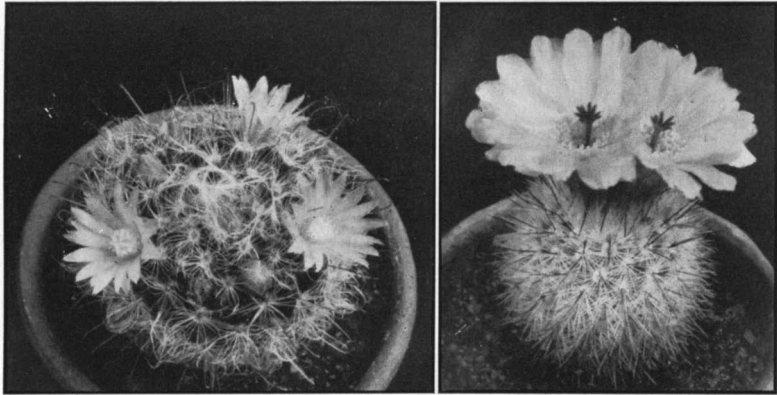

Mammillaria elongata, er zijn weinig cactussen, waarvan de dorentjes zo opvallend en regelmatig spiraalsgewijs geplaatst zijn.

dat Mammillaria er in dit opzicht minder goed afkomt. Dat is jammer, heel jammer. Tot op heden missen we ook Mammillariaspecialisten al zijn sommigen vrij goede kenners. Dat het zo'n mooi geslacht is ben ik mij ook pas goed bewust geworden, nadat ik een vrij grote collectie Mammillaria's heb gezien en nadat ik *The Mammillaria Handbook* van Craig (in de bibliotheek aanwezig), waarin ca 250 soorten zijn beschreven en afgebeeld, heb bestudeerd. Eigenlijk is het onbegrijpelijk, dat je bij ons niet veel meer Mammillaria's in de collecties ziet want de meeste soorten zijn niet moeilijk te kweken en ook niet karig met het geven van spruiten; zo ze dit laatste al mochten zijn, het kweken uit zaad stuit ook niet op bijzondere moeilij-

heden. Maar ja, er moeten mensen zijn die er de moeite en de kosten voor over hebben om te importeren. Ze zijn er gelukkig wel, indien zij er niet zouden zijn, zou het soortental in onze verzamelingen beperkt blijven.

Ik steek dan maar van wal met enkele gewone maar mooie soorten, ik heb al eerder betoegd dat gewoon en mooi vaak synoniem is. Zijn *M. fragilis*, *M. multiceps*, *M. wildii* of *M. bocasana* soms geen mooie planten? En of, ik heb ze natuurlijk alle. *M. fragilis* is een alleraardigst plantje met vele, broze (*fragilis* = broos, zwak),

Links: *Mam. bocasana*, een pracht van een plantje; rechts: *Notoc. scopa* var. *ruberrima*, met roodachtige middendorens. De beide hier afgebeelde plantjes zijn op hun ware grootte weergegeven; zo'n kleine *scopa* met twee bloemen ziet men niet elke dag.

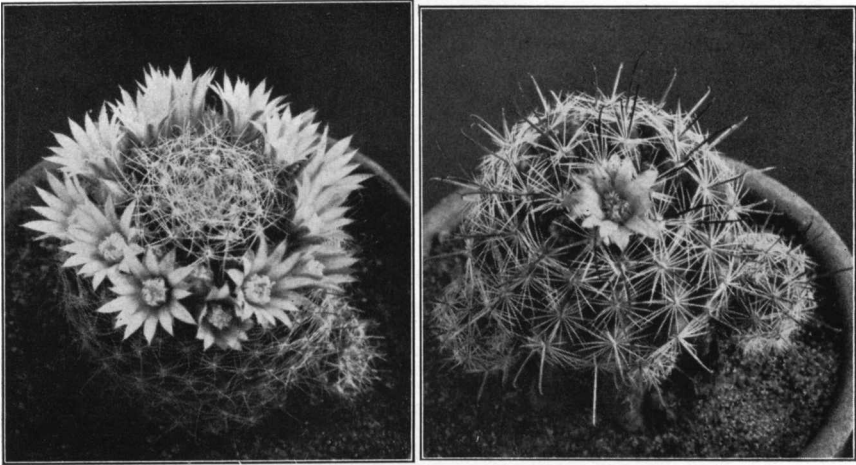
gemakkelijk afvallende, enigszins cilindrische takjes die met vele, witte dorentjes bedekt zijn; een middendoren hebben alleen oude takken. Is *Mam. wildii* met zijn cilindrisch, blauwgroen plantenlichaam en bleekgele haakdorentjes niet een fijne plant? Voor het kleine beetje zorg dat ze vereist toont ze zich dankbaar door van het voorjaar tot het najaar te bloeien. Tussen haakjes: de plant wordt dan weer eens *wildii*, dan weer *wildiana* genoemd, in ieder geval wijst de uitgang op een persoonsnaam, maar niemand schijnt ooit een mijnheer Wild gekend te hebben die waard was dat een plant naar hem genoemd werd. *Mam. bocasana* is een al even dankbare bloeier en een bekoorlijke plant met lange, witte, harige, zijdeachtig glanzende randdorens en geelbruine, haakvormige middendorens. Ik heb een variëteit of vorm, genaamd *splendens*, die ik nog mooier vind omdat ze dichter en voller behaard is, ze maakt ook verbazend gemakkelijk stek en vormt daardoor spoedig pollen. De bloempjes van de genoemde soorten zijn min of meer geelachtig van kleur, niet bijzonder opvallend maar toch wel aardig, ook *M. multiceps* en *M. prolifera* hebben bloemen van dezelfde kleur. Over deze twee soorten, die gemakkelijk met elkander worden verward, geeft een Engelse specialist in Succulenta '51, nr. 3 een uitvoerig artikel. *M. multiceps* geeft de indruk kleiner te zijn en de middendorens hebben rode of bruine spitsen, de middendorens van *M. prolifera* zijn witter. Het zijn in elk geval aardige soorten, die grote groepen vormen, dus een grote pot of schaal spoedig vullen, getooid met de vrij grote bloempjes is zo'n pot of schaal vol een pronkstuk. *M. elongata* is een plant die in geen enkele collectie zou mogen ontbreken vanwege de aardige vorm, maar vooral wegens de fraaie kleur van de bedoorning. De zodevormig groeiende, zuilvormige stammetjes zijn versierd met opvallend in stervorm gespreide randdorentjes die helder goudgeel gekleurd zijn; een middendoren komt al dan niet voor. Bij sommige variëteiten hebben de randdorentjes een bruine top, bij andere vertonen de dorens spitsen een warme, koperrode gloed. Van deze soort bestaat een variëteit — ik meen ze wel eens ergens te hebben gezien — met bijzonder slanke stammetjes, niet meer dan één cm dik, de var. *tenuis*.

M. erythrosperma zag ik een poosje geleden bij massa's op de markt, sterk geforceerde planten, die natuurlijk bij lange na niet zo mooi zijn als goed gekweekte exemplaren. Ook weer een gemakkelijk spruitende soort, ongeveer 5 cm hoog, met duidelijk stompe tuberkels die bezet zijn met drie roodbruine middendorens waarvan de bovenste haakvormig is, de vele, naalddunne randdorentjes zijn wit en stralend horizontaal gespreid. De bloempjes zijn licht paarsachtig rood. Mits goed gekweekt een plant, waar je in je verzameling plezier van hebt. Een *M. magnimamma* mocht bij mij niet ontbreken, een „gewone” plant, ik weet het, maar imponerend door de forse habitus, de stevige, vrij stompe tuberkels en de krachtige bedoorning, 3 tot 5 gekromde randdorens van ongelijke lengte, hoornachtig van kleur met zwarte

spitsen; soms is er één grote middendoorn aanwezig. Velen kennen deze plant onder de naam van *M. centricirra*, dit is slechts een synoniem, een naam van later datum. Oude planten vormen op de duur grote pollen. Haar verspreidingsgebied in Midden-Amerika is zeer groot, geen wonder dus dat het een variabele soort is. Ik zeg dat als iets vanzelf sprekends, want het is duidelijk, dat planten in verschillend milieu en onder verschillende omstandigheden, waaraan zij zich moeten aanpassen, enigszins van gedaante veranderen.

Er zijn nog verschillende eenvoudige Mammillaria's die werkelijk de moeite van het vermelden waard zijn, maar ik kan dit artikeltje — mijn eersteling — ook niet zo bar lang maken. *M. camptotricha* moet ik toch nog heel even noemen, een wel zeer aardige, aparte plant met grote tuberkels en lange gebogen en door elkaar heen gedraaide gele dorens. De kleine, witte bloempjes zijn wel wat onoplijk maar de plant zelf heb ik altijd interessant en begerenswaard gevonden.

Geen zeldzaamheid, maar een soort die je toch niet elke dag ziet is *M. craigeana*. Uit zaad, dat onder deze naam door het Clichéfonds werd verkocht, kweekte ik er bloeiende exemplaren van. Aan de hand van het zoëven genoemde handboek heb ik de juistheid van de naam gecontroleerd, doch het bleek een variëteit van een al eerder beschreven soort te zijn en de naam dient derhalve te luiden *M. kewensis* var. *craigeana*. Onder de eerstgenoemde naam is deze plant (en waarschijnlijk ook het zaad) door Schmolle verspreid. De plant heeft 6 (soms 4) randdorens, geen middendorens en wol (geen borsteltjes) in de axillen; de bloempjes zijn mooi purperrood. *M. hahniana* is ook geen alledaagse plant, een goed gekweekt exemplaar gaat bijna verscholen onder de lange, witte, haarvormige borstels die bij bosjes ontspringen uit de axillen, dus tussen de tuberkels te voorschijn komen. Een van de mooiste en meest begeerde Mammillaria's is en blijft *M. bombycina*, een juweel van een plant. De in duidelijke spiralen geplaatste tuberkels van het lichtgroene, cilindervormige plantenlichaam, de opvallend witte wollige jonge areolen, de talrijke dunne zijdeachtig glanzende randdorentjes, de roodbruine middendorens waarvan de onderste haakvormig is gebogen, dat alles tezamen maakt deze soort tot een sieraad van onze verzamelingen. Enkele jaren geleden ontving ik zaad van *M. guelzowiana*, nu bezit ik van deze soort een plantje om van te smullen, het is geënt, de overige zaailingen heb ik weggegeven, eigenlijk had ik er twee moeten behouden, één voor mogelijk verlies, maar ik zal wel opletten! Deze soort wordt ook wel eens de roodbloeiende

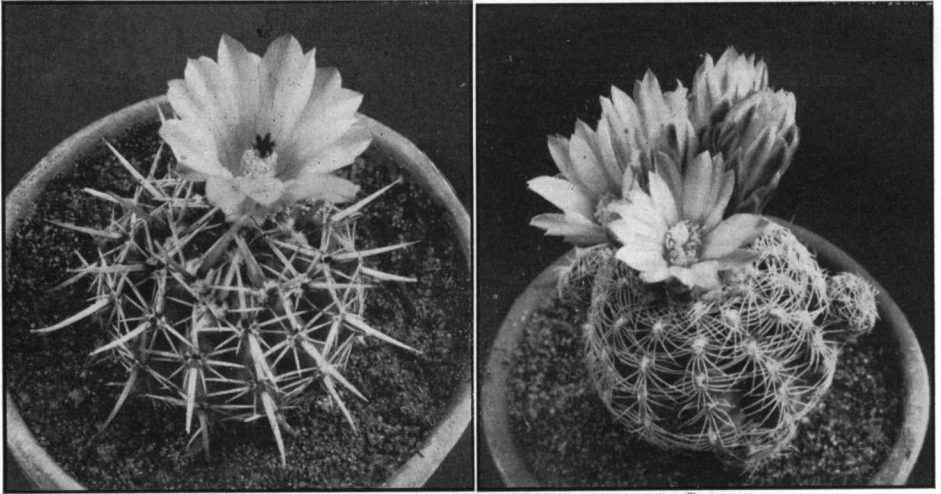

Links: *Mam. wildii*, toet zich in hetzelfde jaar achtereenvolgens verschillende malen met een krans van bloempjes; rechts: *Mam. erythrosperma* waarvan de paarsachtig gekleurde bloemen zo mooi tegen het plantenlichaam uitkomen.

bocasana genoemd, in habitus lijkt ze daar wel enigszins op maar ik vind *guelzowiana* veel fijner. Ik heb deze plant altijd graag willen hebben, de aanlokkelijke bijnaam heeft daar ook invloed op gehad. Mijn plantje heeft nog niet gebloeid, het is nog maar een jonge plant, maar ik heb gehoord, dat het lang niet zo gemakkelijk bloeit als de bijnaam wel zou doen vermoeden, wel moeten de bloemen ongeveer dubbel zo groot zijn als van *M. bocasana* en diep purper van kleur.

M. candida, de naam verraadt het reeds, is een helderwitte plant. Het kogelvormige plantenlichaam is overdekt met witte dorentjes van de areolen en witte borsteltjes uit de axillen. Van *M. schiedeana* heb ik maar een pieterig plantje, maar

ik ben er gelukkig mee en ben van plan het in het voorjaar te enten. Lijkt het maar zo, of is deze soort tegenwoordig schaars geworden? Vroeger heb ik er een prachtige plant van gehad. Zó zie ik haar nog voor me: tussen de donkergroene tuberkels zitten witte, wollige haartjes, de tuberkels zelf zijn versierd met goudkleurige sterretjes die bestaan uit vele, korte in meer dan één serie geplaatste kortharige, opvallend zijdeachtig glanzende randdorentjes (middendorens ontbreken) die van onderen wit maar naar boven goudgeel zijn. Kunt u het zich voorstellen, die goudgele, wat wazige sterretjes met hun zijdeachtige glans? Een plant om van te dro-

Links: *Notoc. submammulosus* met haar bijzonder brede, afgeplatte middendorens; rechts: *Gymnocalycium lafaldense*, deze is en blijft van de Gymno's een van de mooiste en dankbaarste, kleinblijvende soorten.

men. Ze doet heel eventjes aan *M. plumosa* denken, althans wat de veertjesachtige bedoorning betreft, maar de verschillen tussen deze beide soorten zijn overigens groot. Een *Mam. plumosa* is me beloofd!

Zoals ik reeds zeide, zo heel veel *Mammillaria*'s heb ik nog niet, maar ik ben nog niet zo lang geleden weer begonnen. Het is me opgevallen, dat de vroeger zo bekende soorten als *M. pringlei*, *M. parkinsonii*, *M. spinosissima*, *M. rhodantha* (van beide laatstgenoemde bedoel ik vooral de vormen met roodachtig gekleurde dorens), *M. microhelia* en nog vele andere soorten zo weinig meer voorkomen. Ook die soorten met kleine, witte dorentjes zoals *M. elegans*, *M. lanata* of *M. perbella* vond ik altijd zo mooi. Dan heb je nog het aan *Mammillaria* verwante geslacht met de vroeger zo algemeen bekende *Dolichothele longimamma*.

Over verwante genera gesproken, ineens herinner ik mij dat het oude geslacht *Mammillaria* — want zo mag het wel genoemd worden — kortelings is opgebroken en in verschillende geslachten is verdeeld. Ik heb het opgezocht: *M. wildii* is nu *Ebnerella wildii*; *M. campotricha* is een *Pseudomammillaria* geworden, *M. guelzowiana* heet nu *Phellosperma guelzowiana* en *M. microhelia* is ongedoopt in *Leptocladia microhelia*. Misschien dat ingewijden ons over deze veranderingen eens willen inlichten, dat zou weer cactuskopij voor de redactie kunnen zijn.

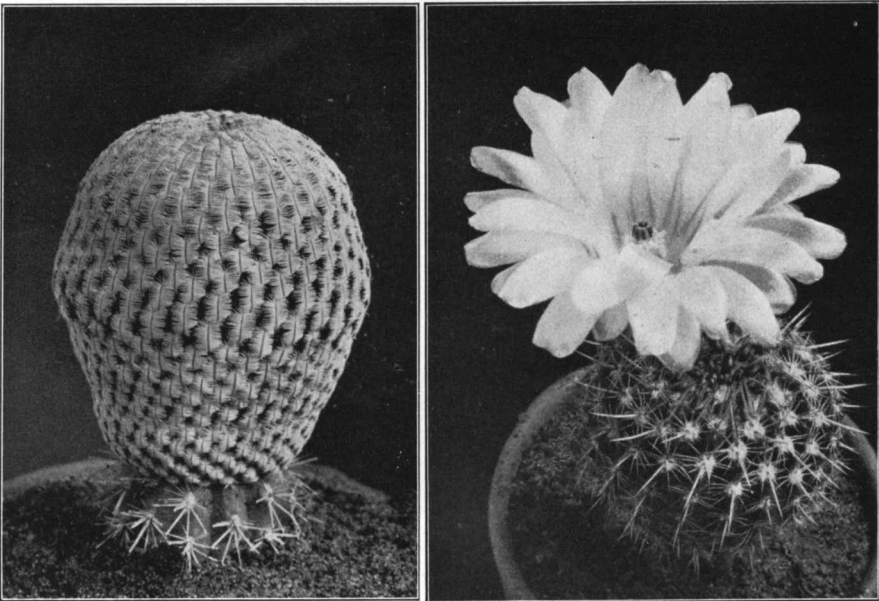
Eindelijk en ten langen leste — lest best — de *Notocactussen*. De *Noto's* zijn in trek, geen wonder, de meest begeerde soorten van dit geslacht munten uit door een bijzonder mooie, dichte, borstelvormige bedoorning, de vrij grote bloemen komen willig te voorschijn en de bloei strekt zich over verscheidene maanden uit. De uiteenlopende vorm van de planten en de kleur van de bedoorning dragen er toe bij, dat *Noto's* welkomte aanwinsten zijn.

Soms worden *Notocactussen* wel eens verward met *Malacocarpus*. *Noto's* hebben evenwel droge, wollig borstelige vruchten; de vruchten van *Malacocarpus* zijn weekvlezig en kaal, ze komen bovendien, net als bij *Mammillaria*, pas na het rijpen te voorschijn.

N. concinnus, *N. apricus*, *N. tabularis*, wie kent dit van ouds bekende driemanschap van enigszins op elkaar gelijkende soorten niet? Telkens opnieuw worden ze de beginnende liefhebber warm aanbevolen. Laat ik er meteen bij zeggen, dat *N. tabularis* en *N. concinnus* zo nauw aan elkaar verwant zijn, dat men ze tegenwoordig als één soort beschouwt. Het verschil tussen *N. concinnus* (wel eens het Made-

liefje onder de cactussen genoemd vanwege haar vroege bloei in het voorjaar) en *N. apricus* is vrij duidelijk als je die twee bij elkaar ziet staan, de eerstgenoemde is meer breed dan hoog en de ingedrukte schedel is tamelijk kaal, de laatstgenoemde daarentegen is eerder kogelvormig en door dorens vrijwel geheel omhuld. Ook *N. ottonis* is vaak een aanbevolen soort en terecht, want deze aparte plant met zijn geelgroen, breedribbig plantenlichaam en de gele randdorens en lange, roodbruine middendorens is een bijzonder dankbaar object. Bij *N. mammulosus* en *N. submammulosus* is, evenals bij *N. ottonis* het plantenlichaam duidelijk te zien, in tegenstelling met een groep van vele andere Noto's, die bijna onder een dek van dorentjes schuil gaan. Tegenwoordig wordt *N. submammulosus* ook al niet meer als een aparte soort beschouwd, maar als variëteit van *N. mammulosus*. De krachtige, lichte middendorens van deze planten zijn dreigend naar boven en naar onder gericht, die van de *var. submammulosus* zijn breder en meer afgeplat, bovendien heeft deze plant minder ribben en is ook wat lichter groen gekleurd dan de soort.

De fijn bedoornde soorten van dit geslacht; ik zei het reeds, zijn bij de liefhebbers het meeste geliefd, de ene soort is nog fraaier dan de andere en je zou moeilijk kunnen zeggen welke de mooiste is, hetgeen trouwens een kwestie van persoonlijke smaak is. Ik dweep met *N. leninghausii* en zal heus de enige niet zijn. Drie planten heb ik van deze soort, twee geënt en één ongeënt, ze doen het tot nu toe allemaal even goed. Je hoort vaak spreken over goudgeel en ik heb verschillende planten waarvan je de kleur van de bedoorning met deze kostelijk klinkende naam zoudt kunnen aanduiden, maar zo mooi goudgeel als *N. leninghausii* is er niet één. Je moet eens zien wat een kleur als het zonnetje er op schijnt. De gebogen, lange, niet stijve middendorens ziet men duidelijk afzonderlijk uitsteken. De beide geënte planten zijn min of meer knotsvormig, dus naar boven breder en hebben ook een veel meer opvallende scheve top dan de plant, die niet geënt is en waarvan het plantenlichaam bijna zuiver cilindrisch is. Of dat aan het enten ligt? Ik zou het niet durven beweren. In tegenstelling tot de meeste andere Noto's heeft *N. leninghausii* een enigszins wollige kop. *N. schumannianus*, een plant die ik alleen van aanzien ken,

Links: *Solisia pectinata*, interessant vooral om de merkwaardige bedoorning; rechts: *Notoc. mammulosus*, die vooral door grote en fraaie bloemen uitmunt.

heeft dat ook; jammer, deze laatste heb ik nog nergens kunnen bemachtigen. Bij een kweker heb ik een hele partij prachtige leninghausii's gezien van circa 20 cm grootte, in bloei. Het water liep me in de mond!

Een soort, die wel een klein beetje op *N. leninghausii* lijkt is *N. graessneri*, die echter niet cilindrisch maar breed-kogelvormig groeit, bovendien is ze groenachtig geel van kleur en heeft ze stijve dorens; ook een heel mooie plant overigens.

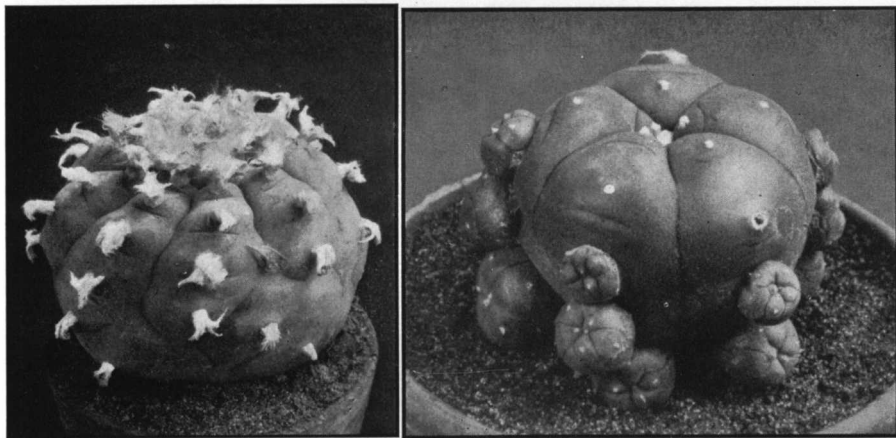
N. scopa is misschien wel de meest geliefde soort van dit geslacht, of ze is het op één na. Zowel de soort als de variëteiten zijn dan ook schitterende planten, mooi

en fijn bedoordnd. De areolen zijn bezet met soms wel 40 sneeuw witte, niet stekende randdorentjes en enkele langere en krachtigere middendorens, die bij de soort bruin of roodbruin zijn. Bij de z.g.n. witte *scopa*, de *var. candida* zijn ook de middendorens wit, d.w.z. later worden ze wit maar aanvankelijk, dus nabij het hart van de plant, zijn de witte dorens roserood gespist. Deze witte *scopa* zie je niet veel, ik ben de gelukkige bezitter er van, daarentegen is de cristaatvorm van deze variëteit vrij goed bekend, prachtig is deze cristaat. Van de gewone *scopa* heeft het afgelopen jaar bij mij een plantje gebloeid dat niet groter was dan 3 cm in diameter. In kleur van bedoornig is *N. scopa* erg variabel, de laatste jaren zijn nieuwe variëteiten beschreven, van lichtgeel tot bruinachtig geel, zo nu en dan zie je ze al hier en daar. Ik ben er wat trots op, zo'n mooie, tamelijk donkergele variëteit, *variëteit daenikeriana* te bezitten. Een liefhebber, die deze bij mij zag, was er zo van in de war, dat hij nog maar amper rustig kan slapen, hetgeen aan mijn geweten knaagt!

In mijn verzamelingetje heb ik ook twee importplanten, n.l. van *N. scopa* en *N. haselbergii*. Met opzet heb ik ze niet geënt. Ze groeien, wel erg langzaam maar het is duidelijk te zien, dat de bedoornig dichter is dan bij de geënte planten van deze soorten.

Als laatste van de Noto's — ik noemde ze reeds — *N. haselbergii*, een goed bekende, aardige soort die in het voorjaar rijkelijk bloeit. Van deze heb ik ook een oud, mooi, groot, geënt exemplaar. De bloemen van deze soort zijn voor dit geslacht betrekkelijk klein, licht rood of geelachtig rood van kleur. Rode bloemen komen in dit geslacht maar zelden voor, meestal zijn ze geel van kleur en hebben een rode stijl en rode stempels die mooi tegen het geel van de bloembladen afsteken. De plant zelf, u kent ze wel, heeft een breed-kogelvormig plantenlichaam met zeer vele ribben die door de eerst geelachtig, later wat grauwwitte, dichte bestekeling nauwelijks te zien zijn.

Ik dacht nu eindelijk aan het einde van mijn relaas over mijn cactussen te zijn maar ik kom tot de conclusie, dat ik toch nog een paar planten heb vergeten te noemen, die toch beslist niet overgeslagen mogen worden. Dat is in de eerste plaats *Etus grusonii*, waarvan je op foto's van botanische tuinen in Zuid-Frankrijk (meer speciaal die van Monaco) zulke grote, machtige exemplaren ziet afgebeeld, in bloei nog wel. Door het gunstige klimaat bevoorrecht, kunnen daar de meeste cactussen

Links: *Lophophora williamsii*; rechts: een rijk spruitende cultuurvorm(?) van dezelfde of van een naverwante soort.

zomer en winter buiten verblijven en dus ook in de volle grond gezet worden. Bij ons ziet men zulke enorm grote exemplaren niet, maar enkele liefhebbers bezitten niettemin flink uit de kluiten gewassen planten. Doch ook — en misschien vooral — als jonge plant is deze soort heel mooi, de meestal vier, in een kruisvorm geplaatste lange en stekende middendorens zijn aanvankelijk levendig geel gekleurd, later verbleekt hun kleur enigszins.

Verder vergat ik nog een heel bijzondere plant te noemen, een van mijn mooiste nog wel, n.l. *Solisia pectinata*. Jammer genoeg is deze vrij zeldzaam, de cultuur bleek dan ook vaak moeilijk; mijn plant, die geënt is, doet het echter tot nu heel goed. Ze heeft veel weg van de z.g.n. bijtjescactus, *Pelecypora aselliformis*, beide soorten behoorden trouwens vroeger tot het geslacht *Pelecypora*. Het plantensap van *Solisia* is echter melkachtig, net als bij vele *Mammillaria*'s, en de kleine bloempjes komen

aan de zijkant van de plant te voorschijn; de vrij grote bloemen van *Pelecyphora* verschijnen daarentegen aan de top van de plant. Allebei hebben ze lange, smalle areolen met daarlangs aan weerszijden kamvormig geplaatste dorentjes. Bij *Pelecyphora* zijn de dorentjes grotendeels vergroeid en slechts aan de spitsen vrij, bij *Selisia* staan de dorentjes vrij.

Ten slotte — nu is het werkelijk ook de laatste — moet ik *Lophophora williamsii* nog noemen, de Duivelswortel. Hoe kon ik die vergeten! Uiterlijk is het een ongewapende cactus; de areolen van deze blauwachtige, platgedrukt bolvormige plant hebben wollige, papierachtige aanhangsels. Een hoogst merkwaardige plant, boeken vol zijn er over geschreven. U weet het, de plant bevat een gift, de Indianen eten gesneden en gedroogde schijven en geraken dan in een droomtoestand waarbij merkwaardige visioenen optreden, het moeten vooral kleurige en liefelijke droombeelden zijn. We hebben dat natuurlijk allemaal „van horen zeggen”, maar waarom zouden wij het niet eens controleren en zelf proberen? Ik heb geen sterke maag, anders. . . .

Van deze Duivelswortel bezit ik nog een kleine vorm, een met weinig ribben en waarbij uit elke oudere areool een nieuw plantje te voorschijn komt; als dat zo door gaat, wordt het op de duur een klomp van talloze grotere en kleinere plantjes. Ik vroeg me af, of de plant door haar overvloedige, vegetatieve vermeerdering wel ooit zou bloeien, dit jaar verschenen echter in het hart enkele teer rose bloemen.

En nu is mijn verhaaltje uit. Een simpel verhaaltje over mijn cactussen maar als het u gaat als mij, raak je over de cactussen feitelijk nooit uitgepraat. De vetplantjes (de „andere succulenten”) natuurlijk niet te na gesproken. Maar in ernst: over vetplanten zou ik een gedegener en misschien interessanter artikel kunnen schrijven, maar aan zulke artikelen heeft Succulenta geen gebrek. Ik verheug me daarover. Niettemin doe ik hierbij een beroep op de cactusliefhebber: plaats uw licht niet onder de korenmaat, doch maak anderen deelgenoot van uw kennis en ondervinding.

Noot van de schrijver: Van deskundige zijde werd ik er op attent gemaakt in het 1e vervolgartikeltje een bok geschoten te hebben. NIET *Gymnocalycium bruchii* is de wettige naam maar *Gymnoc. lafaldense*; ik had het omgekeerde beweerd. Pardonnez moi!

Bijdrage tot de kennis der soorten van het geslacht *Conophytum* N. E. Br.

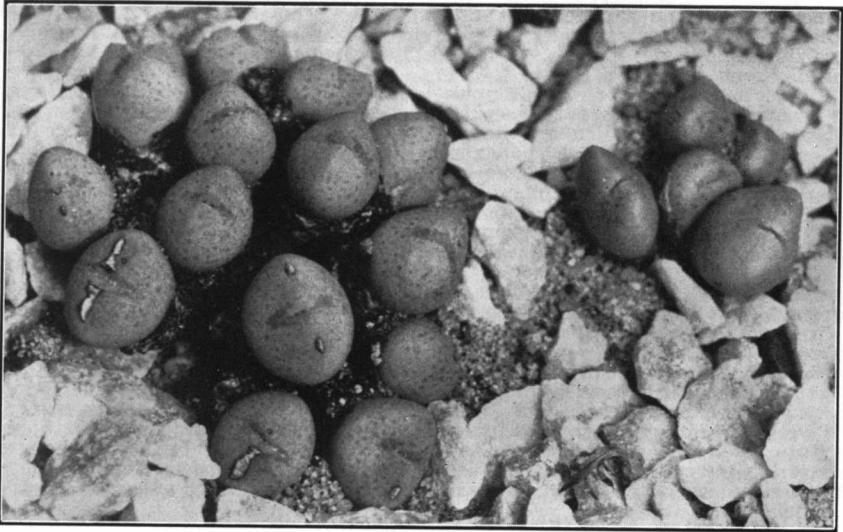
door Dr. A. Tischer.

III CONOPHYTUM QUAESITUM (N. E. Br.) N. E. Br.

Mesembr. quaesitum N. E. Br. in Journ. Linn. Soc., Bot. vol. 45, p. 65; *Conoph. quaesitum* N. E. Br. in Gard. Chron. 1922, II, p. 83; Cact. a. Succ. Journ. (America) II, p. 428 met afb.; Zeitschr. f. Sukkulantenk. 1925, p. 224; *Drenbergia quaesita* (N. E. Br.) Schwant. in Zeitschr. f. Sukkulantenk. 1925, p. 138; *Conoph. modestum* L. Bol. in Notes on Mesembr. III, pp. 29 en 40. Zie ook: Notes on Mesembr. III p. 235, en Cact. a. Succ. Journ. (Gr. Britain) VI, p. 69.

Con. quaesitum behoort tot de reeds vrij lang bekende soorten van het geslacht *Conophytum*; de plant werd in 1911 door Pearson ontdekt en door N. E. Brown eerst als *Mes. quaesitum* N. E. Br. beschreven, later echter omgedoopt als *Conophytum quaesitum*. Brown heeft de bloem van deze soort nooit gezien. Door de wellillendheid van de heer Bates te Hounslow (Engeland) ontving ik enkele jaren geleden een deel van de typeplant van Brown. De plant heeft bij mij gebloeid, zodat het nu mogelijk is een volledige beschrijving van de soort te geven:

Spruitend, dichte zoden vormend. Corpuscula omgekeerd ei- of kegelvormig, van boven dakvormig samengedrukt, met stompe kiel en van een 1-2 mm diepe, scherpe inkeping voorzien (type 36 van het schema Tischer), tot 15 mm lang en 8-10 mm dik; kiel knievormig gebogen; oppervlak licht grauwgroen, met of zonder enkele onduidelijke donkergroene stippen, door papillen enigszins ruw aanvoelend; kiel en zijkanten niet roodachtig getint. Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten; kelkbuis tot 3½ mm lang, zijdelings samengedrukt, tot 3 mm diam., wit tot groenachtig wit, met 5 lichtgroene, tot 2 mm lange, min of meer succulente kelkslippen; bloemkroonbuis tot 4 mm lang, zijdelings samengedrukt, wit; bloemkroonbladeren 28-30, in twee rijen geplaatst, lijnvormig, tot 4 mm lang en 1/3 mm breed, met enigszins spitse, afgeronde top, wit, de binnenste niet korter dan de buitenste; meeldraden niet talrijk, iets buiten de bloemkroonbuis uitstekend, helmraden in het onderste deel van de bloemkroonbuis ingeplant en daarmede vergroeid, wit; stempels 4-5, tot bijna 1½

Links: *Conophytum quarziticum*; rechts: *Conophytum quaesitum*.

foto: Dr Tischer.

mm lang, dun, wit; stijl afwezig; vruchtbeginsel 3 mm diam., van boven min of meer steil kegelvormig in het midden, overigens vlak; discus olijfgroen, iets verhoogd en verbreed. Bloem 's nachts geopend, welriekend.

Pearson heeft *Con. quaesitum* voor het eerst in de Jakhalsbergen bij Sendlingsdrift aan de Oranjerivier gevonden. In 1925 werd dezelfde soort ook door Erni bij Hohenfels aan de Oranjerivier ontdekt. Als vindplaats van de door L. Bolus beschreven *Con. modestum* L. Bol. wordt eveneens Sendlingsdrift vermeld.

Volgens de beschrijving en de afbeelding is *Con. modestum* identiek met *Con. quaesitum* en is de naam *C. modestum* dus een synoniem van *C. quaesitum*.

L. Bolus vermoedt dat *Con. miserum* N. E. Br. identiek zou zijn met *Con. modestum*. Voor dit vermoeden bestaat echter tot dusver geen voldoende grond. Weliswaar is er geen duidelijk verschil in vorm en grootte van de corpuscula van beide soorten — rekening houdende met de bekende variabiliteit bij Conophyten — maar de bloem van *Con. miserum* wordt door Brown als „helder geel” aangegeven. Ook ligt de door Brown voor *Con. miserum* opgegeven vindplaats „Grootmiss” ver van de vindplaatsen van *Con. quaesitum* aan de Oranjerivier, tussen die plaatsen heeft men *Con. quaesitum* nog niet gevonden.

Voor zover mij bekend is, komt *Con. miserum* in geen enkele verzameling meer voor; ook herbariummateriaal is nergens aanwezig. Voordat het vermoeden van L. Bolus betreffende de identiteit van *Con. miserum* en *Con. modestum* kan worden bevestigd, zou *Con. miserum* op de vindplaats bij Grootmiss opnieuw gevonden moeten worden. Of zou de mededeling over het bestaan van deze identiteit op een verissing berusten?

IV CONOPHYTUM QUARZITICUM Tischer.

Conoph. quarziticum Tisch. in Cact. a. Succ. Journ. (America) VII, p. 9; Jacobsen in Sukkulenten, p. 116 en Succ. Plants, p. 156.

Deze Conophytumsoort werd voor het eerst in bovenvermeld tijdschrift beschreven; Jacobsen heeft er een foto van gepubliceerd.

Con. quarziticum werd in 1931 door Erni zowel in de Udabibbergen ten Westen van Witpütz (Namaqualand), als in de Numaskloofbergen tussen Witpütz en Sendlingsdrift, als bij Lorelei gevonden. Na de oorlog hebben Erni en Kinges 30 mijl ten Zuiden van Witpütz, Gaidap ten Zuiden van Witpütz en de Rooiberg ten Westen van Witpütz als verdere vindplaatsen vermeld; hierdoor werd onze kennis van het verbreidingsgebied van deze soort aanmerkelijk groter. De tot dusver gevonden planten komen in vorm en tekening van het corpusculum in hoofdzaak over-

een. Aangezien sindsdien ook de bloem kon worden bestudeerd, is het thans mogelijk een volledige beschrijving te geven :

Spruitend, zodevormend. Corpuscula al naar de ouderdom 10-18 mm lang, van de twee breedte-afmetingen is de grootste 6-10 mm en de kleinste 6-8 mm, omgekeerd ei- tot kegelvormig, van boven spits dakvormig afgeknot, biloob, met scherpe kiel en scherpe inkeping; kiel dikwijls knievormig gebogen, nabij de inkeping soms iets afgeplat en hier in een stompe punt uitlopend, inkeping 2-5 mm diep, niet gapend (type 38 en 40 van het schema Tischer); kleur van het plantenlichaam grauwgroen tot zeeegroen, op het bovenste gedeelte en meestal ook op de kiellijn met een aantal kleine, niet altijd duidelijke donkergroene stippen getekend, zone om de spleet (spleet-zône) klein, kiel- en zijkanten nooit roodachtig getint. Vruchtbeginsel in de spleet zichtbaar of ook wel geheel in het corpusculum ingesloten; kelkbuis 2-3 mm lang, wit, iets zijdelings afgeplat, tot 3 mm diam.; bloemkroonbuis 4 mm lang; bloemkroonbladeren 25-30, in 1 of 2 rijen geplaatst, lijnvormig, wit; meeldraden iets buiten de bloemkroonbuis uitstekend, de binnenste echter geheel daarin verborgen; helmtdraden onderaan wit, bovenaan iets geelachtig; stempels 4-5, lengte $1\frac{1}{2}$ -2 mm; stijl afwezig. Bloem 's nachts geopend, zeer welriekend.

Con. quarziticum is na verwant aan *Con. quaesitum* (N. E. Br.); bij *Con. quarziticum* is het corpusculum echter meestal wat langer en iets spits dakvormig, terwijl de inkeping scherper en dieper is. Het corpusculum van *Con. quaesitum* maakt een iets gedrongener indruk, de bovenkant is meer stomp dakvormig en de kiel is stomper; de inkeping is niet zo scherp en zo diep ingesneden als bij *Con. quarziticum*.

Con. quaesitum werd tot dusver bij Sendlingsdrift en Hohenfels aan de Oranjerivier gevonden, dus buiten het eigenlijke verbreidingsgebied van *Con. quarziticum*; tot dusver was helaas slechts weinig plantenmateriaal beschikbaar. Het ware te wensen, dat binnenkort op de natuurlijke vindplaatsen meer planten zouden kunnen worden verzameld, opdat over de eventuele variatiebreedte meer bekend zou kunnen worden.

Indien zou blijken, dat de tot dusver bekende eigenschappen van deze twee Conophytumsoorten constant zijn, dan zou *Con. quarziticum* als een standplaatsvariëteit van *Con. quaesitum* moeten worden beschouwd. Indien echter exemplaren met een vorm en tekening, zoals we die bij *Con. quarziticum* hebben leren kennen, ook op de vindplaatsen van *Con. quaesitum* zouden worden aangetroffen, dan zou men *Con. quarziticum* als identiek met *Con. quaesitum* moeten beschouwen.

Aangezien na veel nieuwe vondsten van andere soorten is gebleken dat er een veel grotere variabiliteit in vorm en tekening der corpuscula bestaat dan men tot dusver had kunnen vermoeden, moet met deze laatste mogelijkheid rekening worden gehouden; het is te hopen dat eventuele volgende vondsten ook over deze vraag spoedig uitsluitsel zullen geven.

Con. quaesitum en *Con. quarziticum* behoren tot de iets moeilijker te kweken Conophytumsoorten. Ze moeten wat droger worden gehouden dan de meeste andere soorten, vooral in de late herfst; ook wortelen afgesneden corpuscula wat moeilijker. Bij een goede cultuur groeien bewortelde plantjes echter spoedig tot veelhoofdige zoden uit. Beide soorten bloeien, zoals bijna alle Conophyten uit de reeks „Saxetana (Schwant).” eerst zeer laat in de herfst, dikwijls verschijnen de kleine witte bloempjes pas in December. (Vert. Dr. de Boer).

Bloeiende *Agave filifera* in de Utrechtse Hortus

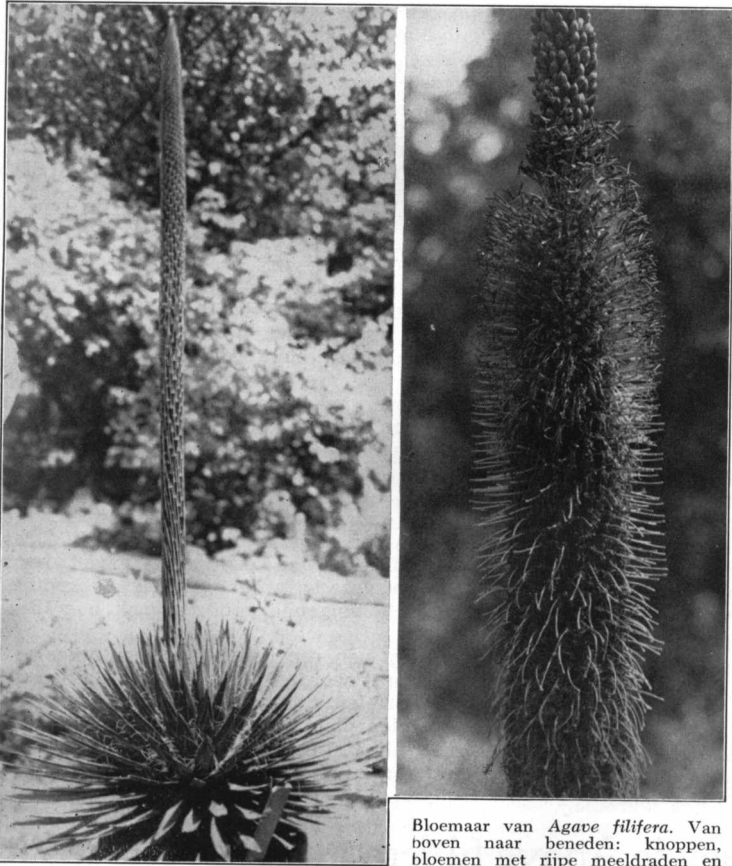
In de zomer van 1950 geraakte een *Agave filifera* Salm in de Utrechtse Hortus in bloei. De aandacht, welke toentertijd aan deze, op zichzelf niet zo zeldzame gebeurtenis werd geschonken, moge de volgende beschrijving van de bloeiende plant rechtvaardigen.

Bladrozet stamloos, iets afgeplat bolvormig, 78 cm in doorsnede, met omstreeks 300 straalsgewijs afstaande bladeren.

Bladeren slank lancetvormig, spits, stijf maar buigzaam, iets naar boven toe gekromd, 9 maal zo lang als breed, met de grootste breedte iets onder het midden en op deze plaats ongeveer 6 maal zo breed als dik, 26-28 cm lang; onderzijde, vooral bij basis en top, wat bol; bovenzijde bij de basis wat bol, in het midden min of meer vlak, bij de top enigszins hol; bladoppervlak glad, mat groen, met drie 1-2 mm brede, licht gekleurde lijnen (indrukken van randen der naburige bladeren in knopligging) die elkaar onder een spitse hoek snijden. — Eindstekel zeer slank kegelvormig tot

naaldvormig, in de regel een klein beetje teruggebogen, breed gegroefd, met gladde doch vezelende, stompe, aflopende randen en een ronde rug welke het groene weefsel niet binnendringt, 10 - 12 - 15 mm lang, aan de basis 3 mm breed en tot 2 mm dik; stekeloppervlak glad, zwartachtig. — Bladranden zonder stekels maar met lichtgekleurde, scherpe, smalle verhoornde randen welke afbrokkelen in vezels die in het midden van het blad gewoonlijk 5-8 cm lang zijn, maar dicht bij de top dikwijls een grotere lengte bereiken.

Bloeiwijze stevig, rechtop staande, omstreeks 4 maal zo hoog als de bladrozet, 255 cm lang, van de top tot aan de basis van de bovenste bladeren 285 cm; totale hoogte van de plant 325 cm. — Bloemaar bijna $\frac{3}{4}$ van de lengte der bloeiwijze,

Agave filifera met zich nog ontwikkelende bloeiwijze in de Utrechtse Hortus.

Bloemaar van *Agave filifera*. Van boven naar beneden: knoppen, bloemen met rijpe meeldraden en onvolgroeide stampers; bloemen met volwassen stampers en verwelkte meeldraden; uitgebloeide bloemen.

180 cm lang, bijna 30-40 maal zo lang als breed, bezet met naar schatting ruim 2500 bloemen en bloemknoppen welke de steel geheel bedekken (120 in de onderste 5 cm van de aar), doch in het topgedeelte afvallen, zodat slechts omstreeks $\frac{4}{5}$ van het aantal bloemknoppen tot volle ontwikkeling komt. — Bloemschacht (van de onderzijde van de aar tot het hoogstgelegen punt op de stengel dat de bladtoppen kunnen bereiken) 60 cm lang, aan de onderzijde $4\frac{1}{2}$, aan de bovenkant $3\frac{1}{2}$ cm dik, met ongeveer 300 aangedrukte, elkaar bedekkende schutbladen (33 op de bovenste 3 cm van de schacht). — Schutbladen zeer smalle en spits, met een sterk verbrede voet; de onderste met verhoornde top en gladde, zachte rand, omstreeks 11 cm lang; de bovenste aan de spits niet of nauwelijks verhoornd, schubachtig van aard, nog geen 7 cm lang.

Bloemen in paren (met uitzondering van enkele op het bovenste deel van de schacht die alleen staan) in de oksels van lijnvormige, groenachtig rood gekleurde schutblaadjes welke bijna even lang zijn als de bloemen. — Bloem (met volwassen stamper) 6-6½ cm lang. Bloembuis omgekeerd kegelvormig, ongeveer 5 mm lang; de slippen 15 mm. Helmdraden op de rand van de keel ingeplant, 30 - 33 - 35 mm, licht wijnrood; helmknoppen 13 mm, licht wijnrood maar met oranjegeel stuifmeel. Stamper omstreeks 45 mm lang, buiten de meeldraden uitstekend. Vruchtbeginsel 15 - 18 - 21 bij 6 mm, groenachtig.

Onrijpe vruchten bijna 2 maal zo lang als breed, tot 2½ cm lang, met slechts enkele zich ontwikkelende zaden.

De knop werd op 15 Juni voor het eerst waargenomen. Daarna groeide de steel van de bloeiwijze gemiddeld 7 cm per dag. Op 22 Juli bloeide de onderste 5 cm van de aar. Op 31 Juli — de dag waarop de plant werd beschreven — was zij over een lengte van 107 cm in bloei of uitgebloeid. Een gordel van 25 cm breedte bestond toen uit bloemen, waarvan de bovenste 15 cm (aan de schaduwzijde 22 cm) nog onverwelkte meeldraden en onrijpe stampers vertoonde. Acht maanden later zaten aan de plant nog steeds een dertigtal vruchtkapsels, elk met een klein aantal nog niet geheel rijpe zaden.

P. Wagenaar Hummelinck.

Kleinia aizoides D.C.

Dit is een aardige vetplant, opvallend door de merkwaardige, zijdelings afgeplatte bladen en de brede, vaak alleenstaande hoofdjes. In de literatuur is weinig over deze plant te vinden, doch de beschrijving van de Candolle (Prodomus VI, 337, 837) is zeer duidelijk; Berger (Monatschrift Kakteenkunde 1905, 21) merkt op, dat deze niet in cultuur is.

Deze soort groeit in de Karroo, Zuid-Afrika, en schijnt daar zeldzaam voor te komen; in de diverse herbaria vond ik tenminste planten van slechts twee vindplaatsen.

De cultuur is zeer eenvoudig en geeft geen moeilijkheden; stek, in de

Kleine aizoides DC.

foto: I.V.T., Wageningen.

zomer in vochtig zand gestoken, wortelt steeds en betrekkelijk spoedig.

Beschrijving : laag heestertje met korte, vertakte stengels; bladen dicht opeen, tot 10 cm lang en 1 cm hoog, eigenaardig zijdelings samengedrukt, spatelvormig, aanvankelijk vrij sterk, later weinig berijpt, over de gehele lengte doortrokken met enkele doorschijnende nerven; hoofdjes alleenstaand of enkele bijeen op vrij korte bloeistengels, vrij breed (althans voor een *Kleinia*), met 20-30 roomkleurige bloemen.

Het hier afgebeelde exemplaar werd vorig jaar gestekt, het is afkomstig uit Kew Gardens.

B. K. B o o m.

Echinocereus fendleri (Engelmann)Engelm. en Rümpler

door J. J. E. v. d. Thoorn.

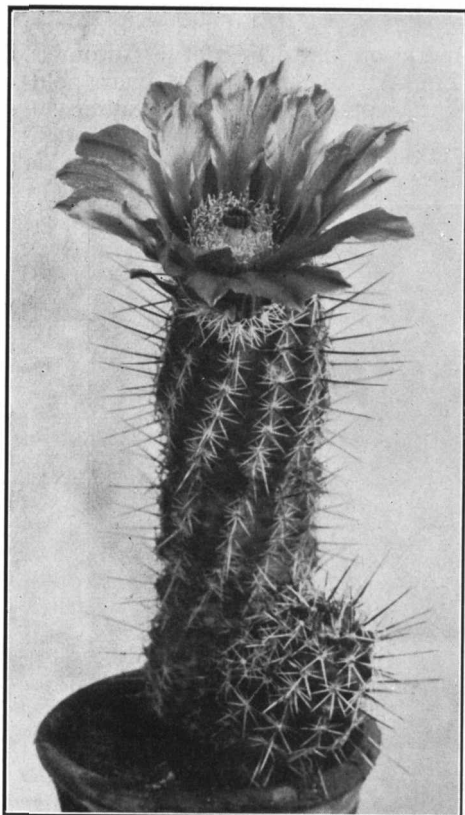
Echinocereus behoort niet tot mijn meest geliefde of meest bewonderde planten, een goed uitgestoelde *Echinocereus salm-dijckianus*, *scheerii* of *procumbens* doet mij te veel aan augurkjes denken, vooral als ze gekweekt zijn in ons aan zonlicht arme land. De uitzonderlijk grote en geruime tijd mooi blijvende bloemen ziet men maar éénmaal per jaar, doorbloeien doet *Echinocereus* niet.

Ik ben niet wetenschappelijk onderlegd en een diepgaande studie van mijn planten kan ik niet maken, ik kan ze alleen interessant en mooi vinden en ik

moet er met plezier naar kunnen kijken. De meeste *Echinocereus*soorten voldoen niet aan deze eis. Uitzonderingen zijn: de regenboogcactus *Ereus pectinatus* en *Ereus rigidissimus pectinatus*, de grijsaardcactus *Ereus de laetii* en sterk bedoornde soorten als *engelmannii*, *stramineus* en *fendleri*. Deze laatste staat bij mij in hoog aanzien, omdat ze prachtige lange dorens draagt en ook omdat ik haar reeds ongeveer 20 jaar lang bezit.

W. Taylor Marshall schrijft in zijn „Arizona's Cactuses“: „*Echinocereus fendleri* maakt geen zware pollen, zij bestaat uit 1-5 stammen, zelden meer, die niet dicht op elkaar staan“. Britton en Rose noemen het getal 8; zij schrijven „ongeveer 8“, en een aantekening van de heer Swüste vermeldt: „oude planten spruiten spaarzaam aan de basis“. In „Arizona Highways“ van Febr. 1949 staat een mooie kleurenfoto, een natuuroopname van Fendler's Hedgehog met 5 stammen, 9 bloemen en enkele knoppen. In Amerika draagt *Echinocereus* de weinig vleiende naam: hedgehog, d.w.z. stekelvarken. Mijn plant, een stekje van een import, dat ik omstreeks 1932 van de heer Verbeek Wolthuys kreeg, maakte een paar jaar geleden voor het eerst een spruit, volgens gewoonte aan de basis. Een pot vol fendleristammen zal ik wel niet beleven.

Was mijn plant niet vlug met het maken van een stek, met het bloeien ging het evenmin vlug. Geen wonder als men bedenkt waar ze thuis hoort. Ze groeit op vlakten en open plekken

Echinocereus fendleri

foto: v. d. Peppel.

in het hooggebergte van de Rocky Mountains 1600 tot ruim 2000 meter hoog; de typeplant werd gevonden bij Santa Fé in het noorden van Nieuw-Mexico. Het verspreidingsgebied is groot; het strekt zich uit van het zuiden van Utah en het noorden van Arizona; van Coconino, Navajo en de Apachelanden tot Nieuw-Mexico, Sonora, Chihuahua en Texas. De foto in Arizona Highways werd genomen in de buurt van Tucson, waar *Ereus fendleri* veelvuldig voorkomt. Mijn plant ging pas geregeld bloeien, nadat ik van de heer F. Jansen te Loosduinen de volgende gebruiksaanwijzing ontving: „'s Winters koel en in het voorjaar onbarmhartig droog tot de knoppen doorbreken. Zijn er half Mei nog geen knoppen, ga dan maar gieten en vestig uw hoop op het volgende jaar. Winter en zomer zo licht mogelijk plaatsent”.

Mijn plant bloeide bij deze behandeling met twee of drie bloemen en 't laatste jaar, toen ik in de gelegenheid was een foto te laten maken, met één bloem. Ik ontdekte in 1950 knop op 2 Mei, in '51 op 19 April en in '52 op 8 April. De bloem was open in 1950 op 1 Juni, in '51 op 21 Mei en in '52 op 10 Mei. De knop heeft dus bij mij een maand nodig om van knop bloem te worden. Ze bloeit in Arizona in April en Mei. De bloemen blijven 12-14 dagen mooi; ze zijn groot, volgens Britton en Rose 10 cm, volgens Taylor Marshall 5-7 cm in diameter, mijn plant bracht het tot 7 cm. De kleur is purperrood, in het hart bijna zwart, de bloemblaaden zijn fijn getand, de meeldraden geel, de stamper groen. De bloemen ontspruiten vrij hoog aan de zijde van de stam.

Tot slot nog iets over de plant; het lichaam is fris groen, de afmetingen van de stammen, het aantal ribben en vooral de bedoorning kunnen zeer verschillend zijn, hetgeen wel het gevolg zal zijn van de klimatologische verschillen van het uitgestrekte verspreidingsgebied. De gemiddelde hoogte van de stammen is 10-12 cm met een middellijn van 5-7½ cm; 9-10 ribben zonder duidelijke tuberkels. Mijn plant is 22 cm hoog, de spruit 6 cm; maar het is al een oud beestje en ik denk dat deze hooggebergteplanten bij ons wel wat meer zullen rekken dan in hun vaderland; plant en spruit hebben 10 ribben. De areolen zijn rond, ze dragen kort, wit, viltig pluis — later verdwijnt dat pluis geheel — één middendoren, soms enigszins gebogen 2-4 cm lang en 9-11 randdorens gelijk aan de middendoren, doch korter.

Alle areolen van mijn plant hebben precies 10 randdorens, de middendorens zijn 2½—3 cm lang. Er komen planten voor met zwarte, donker bruine, grijze of witte dorens, de oude dorens worden grijs of wit. Vreemd genoeg vertonen de dorens van mijn plant alle genoemde kleuren, de koppen zijn n.l. zwart, overgaand in bruin, de middenmoot is wit, daarna is de kleur weer bruin en aan de basis zijn de dorens zwart; de bedoorning maakt daardoor een levendige indruk wat n.m.m. de grootste schoonheid is van de plant. Tot mijn voldoening gelijken de bloemen van mijn cultuurproduct sprekend op die van de gekleurde foto in Arizona Highways. De stammen op de foto zijn korter en de bedoorning dichter, op de foto zijn alle dorens wit, behalve de nieuwe in de top van de plant die geel zijn.

Noemden Britton en Rose in 1922 slechts *Echinocereus fendleri* (Engelmann) Rümpler, Taylor Marshall kent van deze plant vier variëteiten, te vinden met de beschrijving in Arizona's Cactuses, Dec. 1950

- I. *Echinocereus fendleri* var. *rectispinus*, in 1938 beschreven door Peebles als *Echinocereus rectispinus*.
- II. *Echinocereus fendleri* var. *robustus*, in 1940 door Peebles beschreven als *Echinocereus robustus*.
- III. *Echinocereus fendleri* var. *boyce-thompsonii* Orcutt = *Ereus Boyce-Thompsonii* Orcutt 1926.
- IV. *Echinocereus fendleri* var. *bonkeræ* = *Echinocereus Boyce Thompsonii* var. *Bonkeræ*, Peebles 1950.

Zonder voldoende vergelijkingsmateriaal zijn deze variëteiten moeilijk te herkennen. Het aantal stammen is verschillend: bij I is het aantal 1-5, bij II 5-20, bij III 1-10 en bij IV 5-15; ook de hoogte van de stammen varieert. Het aantal ribben is bij I 8-10, bij II 8-13, bij III 14-17 en soms meer bij IV 5-15. Bij alle variëteiten dragen sommige areolen behalve één sterke rechtopstaande middendoren, enkele kleinere buigzame middendorens. Er wordt ook enig verschil in afmeting van de bloem opgegeven.

Echinocereus fendleri werd genoemd naar August Fendler (1813-1883), een cactusjager die op grote schaal planten zocht in Nieuw-Mexico en in Arizona.

Opuntia elata Link et Otto (1819)

Schijfopuntia's zijn meestal de stiefkinderen van onze verzamelingen, zij worden gauw te groot zodat we ze dan wegens ruimtegebrek in een hoekje plaatsen of wegdoen. Dat is waarschijnlijk de oorzaak dat de *Opuntia*'s, typische vertegenwoordigers van onze cactussen die bij leken vaak het meest bekend zijn, in onze verzamelingen zo weinig voorkomen, tenzij als jonge planten, die gebruikt worden als entmateriaal. Om een bloeiend exemplaar te zien, moet men gewoonlijk naar de grote kwekerijen of naar een botanische tuin gaan.

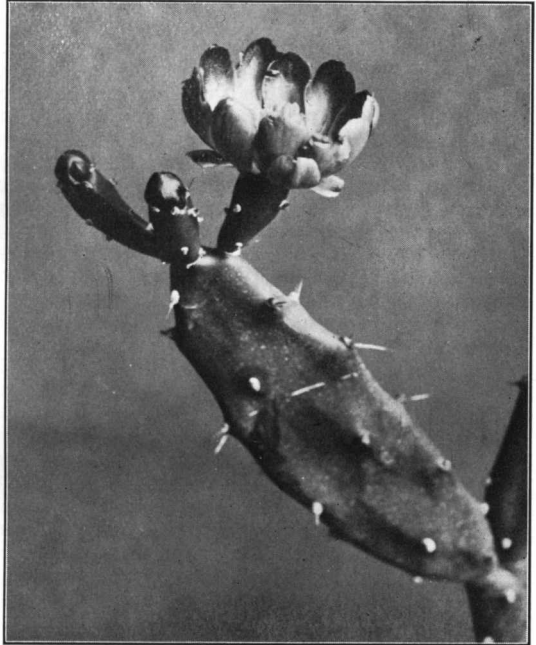
Toch zijn er wel enkele soorten *Opuntia* die niet zo groot behoeven te zijn om in onze verzamelingen te kunnen bloeien. Zo verraste een exemplaar van *Opuntia elata*, een schijfopuntia, mij het vorig jaar met drie bloemen. Ik had deze *Opuntia* al lang in gebruik als entstam, maar een van de takken liet ik doorgroeien. Nu groeit deze *Opuntia* meer in de lengte dan in de breedte, zodat ze betrekkelijk weinig ruimte inneemt. Toen de bloemen verschenen was zij ongeveer één meter hoog, ze stond in een pot van 12 cm middellijn. Aan de bovenste schijf verschenen drie knoppen en ondanks het ongunstige najaar met zijn vele donkere dagen, zetten de knoppen door. Eerst ging er slechts één open maar later, toen er enkele dagen een beetje zon was, gingen de andere twee knoppen ook open. Het waren mooie, oranjegele bloemen.

Opuntia elata behoort tot de groep *Monacanthae*. Zij vormt tot 25 cm lange schijven, meestal tot 8 cm breed, onderaan smaller dan bovenaan, met een glanzende huid, de randen zijn gegolfd. De areolen hebben donkere vlekken, staan tamelijk ver van elkaar, ze zijn groot en dragen witte wol. Aan de jonge leden ontbreken de dorens meestal, ze hebben slechts een enkele, krachtige doren van ca 3 cm lengte; aan de oudere areolen verschijnen later nog 3-5 dorens, 1-1½ cm lang. Aan de oudere leden komen geelbruine glochiden voor. De bloemen zijn ongeveer 7 à 8 cm groot, oranje, van binnen geel getint, de stamper is wit. De vruchten zijn peervormig en niet bedoornd, ca 7 cm lang en kleuren als ze rijp zijn rood.

Opuntia elata komt uit Paraguay.

Tot de groep *Monacanthae* behoort ook de bij ons meer bekende *Op. monacantha* Haw. (1819) en de geel gevlekte en gemarmerde variëteit *Op. monacantha* var. *variegata* Cels. Evenals *Op. mieckleyi* K. Schum., die veel op *Op. elata* lijkt, doch meer rood gekleurde bloemen geeft, zijn dit betrekkelijk gemakkelijk groeiende en jong bloeiende *Opuntia*'s.

Tot mijn spijt hebben de bloemen bij mij geen zaad gezet maar *Opuntia*'s zijn heel gemakkelijk van stek te vermeerderen. Het is mogelijk in twee of drie jaren van *Op. elata* een bloeiend exemplaar te kweken.

Opuntia elata Link et Otto

foto: Becht.

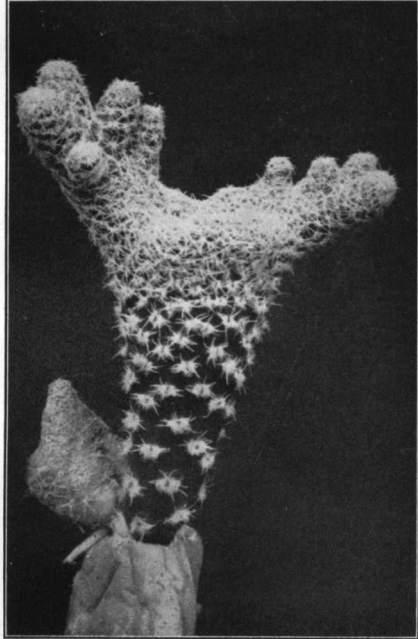
Merkwaardige ervaringen met *Op. clavarioides*

Begin Mei 1951 entte ik een vinger van een negerhandje op een goed gewortelde en goed groeiende schijf van een *Opuntia*. Ik paste de gewone spleetenting toe, het entstuk werd vastgezet met een doorn, een raffia-bandje gaf nog wat steun. De enting leek heel goed geslaagd.

In Augustus 1952 zag de plant er gezond uit, doch was nog geen millimeter gegroeid. Ik had al eens meer ervaren, dat een negerhandje niet vlot aanslaat, maar dat na 15 maanden de ent nog geen teken van groei te zien gaf, was toch niet normaal. De uitloperjes van de schijf had ik weggenomen. Toen gebeurde het, dat bij het weghalen van een gescheurde ruit een flinke scherf op de ent terecht kwam, waardoor deze bijna afgescheurd werd, een week later bespeurde ik enige groei en twee maanden later was er een nieuw negerhandje. Duidelijk toont de foto met welk een klein gedeelte de ent nog vastzit, terwijl de doorn op zij wordt gedrukt door het „nieuwe” negerhandje.

A. Doorgeest.

(foto van de schrijver)

Het cactusartikelen probleem

De klacht van onze redacteur in *Succulenta* No. 6 van 1952 over te weinig cactusartikelen in ons orgaan en zijn verzuchting: „moeten het nu altijd dezelfde liefhebbers of experts zijn, die een artikel over cactussen insturen” gaven mij aanleiding een middel te bedenken om andere leden dan de bekende liefhebbers of experts naar de pen te doen grijpen en voornamelijk om een groter aantal cactusartikelen in ons blad te kunnen plaatsen.

Onze ervaren liefhebbers en specialisten schrijven over hetgeen zij zelf belangrijk vinden, doch ik geloof, dat zij bereid zullen zijn op verzoek ook over gewone en algemeen bekende cactussen te schrijven. Een verzoek is noodzakelijk, want niemand weet over welke planten beginnende liefhebbers of oudere leden, die weinig met cactusliefhebbers in aanraking komen, graag iets zouden willen lezen, of van welk onderdeel van de cultuur zij graag iets zouden willen weten.

Wij stellen daarom de redactie voor in *Succulenta* een rubriek „Vraag en Aanbod” op te nemen, waarin de leden hun verlangens kenbaar zouden kunnen maken en waarin anderen kunnen opgeven over welke onderwerpen zij bereid zijn inlichtingen te verschaffen of een artikel te schrijven.

Mijn bedoeling is, als iemand in de rubriek „Vraag en Aanbod” aanbiedt over een bepaald onderwerp te willen schrijven, dat hij dan ook gaarne in verbinding wil treden met leden, die met dat onderwerp vertrouwd zijn. Ik stel mij voor, de naar ik hoop lange rij te openen met het onderwerp: „Bouw en Verwarming van succulentenkassen”. Zij, die menen mij gegevens te kunnen aanbieden — ook het eenvoudigste of geringste kan belangrijk zijn — schrijven mij een brief of kaart; leden

die moeilijkheden hebben of vragen willen stellen over bovengenoemd onderwerp schrijven mij eveneens. Ik zorg dan voor een artikel, waar alles in verwerkt wordt.

Cactusliefhebbers stelt vele vragen, ik ben overtuigd, dat zij als antwoord de cactusartikelen zullen opleveren, waaraan Succulenta steeds gebrek heeft. „Vraag en Aanbod” kan bovendien een leerzaam contact met andere leden tengevolge hebben, en de cactusartikelen zullen de zorgen van onze redacteur op de vlucht jagen. Arnhem, Bremstraat 8. D. R. Meesters.

Bijeenkomst Grasheuvel 1953

De jaarlijkse bijeenkomst op de Grasheuvel te Amersfoort kan zich verheugen op een toenemende belangstelling. Het aantal leden van Succulenta, dat dit jaar de conferentie bijwoonde, bedroeg liefst 65. Onze Belgische vrienden waren met 10 leden uit Antwerpen overgekomen.

De voordrachten, die 17 en 18 Mei op het programma stonden, zijn met veel aandacht gevolgd. Zaterdagavond toonde Dr. B. K. Boom aan de hand van levend materiaal aan, hoe variabel de soorten van het geslacht Crassulaceae kunnen zijn. Daarna behandelde de heer M. C. van der Steeg het onderwerp: de betekenis van een rustperiode voor de groei en bloei der planten en de factoren, welke de

Openluchtschool op de Grasheuvel.

foto: Uitewaal.

rustperiode beïnvloeden. In dit onderwerp werd voornamelijk gesproken over proeven, die genomen zijn, de planten aan korter of langer daglicht bloot te stellen.

De volgende namiddag sprak de heer J. A. Janse over de publicaties van Dr. Buxbaum. Een lezing waarbij spreker een overzicht gaf van de systematische grondslag, waarop deze publicaties zijn gebaseerd.

De Zondagmorgen werd als gewoonlijk besteed met een bezoek aan de prachtige collectie planten van de heer Buining. Wij willen hier, mevrouw Buining, nogmaals danken voor de vriendelijke ontvangst; alle 65 deelnemers te voorzien van koffie is waarlijk geen kleinigheid.

Aan het slot der bijeenkomst werd besloten in 1954 wederom een conferentie op de Grasheuvel te houden. Een goede voorbereiding kan echter alleen geschieden bij een tijdige opgave van deelneming. Meldt U dus het volgend jaar vooral vroegtijdig aan!

Secretaresse.

IS U AL IN HET BEZIT VAN HET BOEK

CACTUSSEN en VETPLANTEN

Hoe ze met succes te kweken ?

door A. J. A. UITEWAAL.

Gedrukt op fraai kunstdrukpapier.

Uitgave : SUCCULENTA.

Op bijna elke pagina een afbeelding.

Prijs voor leden van Succulenta f 5.—. Bestellingen en betalingen te richten aan Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Hereweg 19, Lisse, postgiro 551220.

Belgische leden kunnen het bedrag, frs 75.—, voldoen t.n. van Penningmeester Pereskia, de heer René Vermeiren, Edm. Thieffrylaan 98, Mortsel, België, postrekening nr. 52 29 23.

Bestuursmededelingen.

LIDMAATSCHAP HALFJAAR 1953.

Nieuwe leden kunnen met ingang van 1 Juli 1953 worden ingeschreven. De kosten tot het einde van de lopende jaargang (31 December 1953) bedragen dan f 2.50 en voor België, Belg. frs 37.50.

Men wordt vriendelijk verzocht, bij opgave van nieuwe leden, de ingangsdatum aan het secretariaat te willen mededelen.

WATERSNOODRAMP 1953.

Onze leden, de heren J. Filemon te Dordrecht en Ph. Bezemer, voorheen te Oude Tonge Z.-H., die door de watersnoodramp aanzienlijke verliezen hebben geleden in hun verzamelingen, zijn enthousiast over de spontane hulp en danken alle Succulentaleden zeer hartelijk voor de prachtige planten, die zij hebben ontvangen en in het bijzonder de buitenlandse leden. Secretaresse.

Bibliotheek.

Boeken uit de bibliotheek van „Succulenta” kunnen worden aangevraagd bij Mevrouw L. W. BUINING—KROEZE, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht).

Boeken worden alleen uitgeleend onder de volgende voorwaarden:

1. Een lid kan niet meer dan 3 boeken tegelijk in leen ontvangen.
2. De leestijd is een maand, deze kan op tijdig verzoek d.i. voordat de termijn verstreken is, tot ten hoogste 2 maanden verlengd worden.
3. De boeken worden door de bibliothecaresse de lezer(es) franco toegesonden. De terugzending is voor rekening van de laatste. De leden worden beleefd verzocht geen briefjes bij de retourzending in te sluiten.
4. Het is de leden niet geoorloofd om uit de bibliotheek ontvangen werken aan anderen ter lezing toe te zenden, tenzij dit door de bibliothecaresse

verzocht wordt.

5. De lezer(es) verplicht zich om:
 - a. beschadigde of verloren geraakte boeken tegen een door het bestuur te bepalen bedrag te vergoeden;
 - b. de boeken, welke hij (zij) in het bezit heeft, wanneer bij hem (haar) aan huis een besmettelijke ziekte is uitgebroken, voor eigen rekening te doen ontsmetten.
6. Het maken van aantekeningen in de boeken is niet geoorloofd.

Oude jaargangen.

Van „CACTUSSEN EN VETPLANTEN” zijn de navolgende jaargangen nog voorradig:

- 1935 gehele jaargang uitgez. nos. 1 en 2.
 - 1936 gehele jaargang, uitgez. no. 12.
 - 1937 gehele jaargang compleet.
 - 1938 gehele jaargang compleet.
 - 1939 gehele jaargang compleet.
 - 1940 gehele jaargang uitgez. no. 4.
 - 1942 gehele jaargang uitgez. no. 1 en 3.
- Jaargangen f 3.00 per stuk.
Losse nummers f 0.25 p. stuk.

Van „SUCCULENTA” zijn nog voorradig:

- 1947 gehele jaargang uitgez. nos. 1 en 3.
 - 1948 gehele jaargang compleet.
 - 1949 gehele jaargang compleet.
 - 1950 gehele jaargang compleet.
 - 1951 gehele jaargang uitgez. no. 4 en 5.
 - 1952 gehele jaargang compleet.
- Jaargangen f 3.00 per stuk.
Losse nummers f 0.50 p. stuk.

Aanvragen te richten: Mevr. J. GRULLEMANS—VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse.

Ruil- en Verkoopaanbiedingen.

TE KOOP een verzameling zeer zeldzame Cactussen. Brieven te richten aan de redactie.

WIE HELPT mij aan een stek van *Cereus* (*Aporocactus*) *martianus* (8 ribbig) in ruil voor een stek van *Cereus* (*Aporocactus*) *conzattii*? J. Schroevers, Leeuwendalerstraat 21, Haarlem.

import
export

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 58 - HONSELERSDIJK - TELEFOON K. 1740-4972.

Succulenten

J. KROON
Cactuskweker

Kwekerij: Veurseweg 64-66 - Postadres: Veurseweg 58, Voorschoten.

Nieuwe Leden :

L. J. J. Ensink, Diepenveenseweg 150, Deventer.
J. Mulder, Dorpsstraat J. 86, Twello.
R. D. de Vries, Elandstraat 73a, Den Haag.
N. J. Neijman, Goudsbloemstraat 139hs, A'dam-C.
M. de Vries, Verzorginghuis Ouden van Dagen,
Roeterstraat, Amsterdam-C.
H. Bierman, Tugelaweg 41, Amsterdam-O.
A. Dekker, Fibigerstraat 5bv, Amsterdam-O.
H. Smit, Kastanjestraat 2, Krommenie.
J. M. Perenboom, Muntweg 30, Nijmegen.
Mej. L. Wessels, Paulinastraat 51, Hengelo-O.
F. Kalf p/a Parklaan 40, Eindhoven.
Dr. M. J. Hesselink, Ubbo Emmiusingel 112,
Groningen.
P. A. Leeuwangh, van Waerschutstraat 16a,
Rotterdam C. 2.
F. M. van Kuilenburg, Jasmijnstraat 1, Utrecht.
K. Rolvink, Vijgenboomstraat 25, Utrecht.
C. J. Schrupf, B. C. Cortslaan 42, Leiderdorp.
H. W. van der Wal, R. P. Opleidingsschool,
Nistelrode N. Br.
Joh. v. Wolfswinkel, Parklaan 24, Katwijk/Zee.
A. J. Walop, Wevershoekstraat 53b, Rotterdam.
D. J. den Hertog, Boelekade 37, Gouda.
J. C. Thomasze, Middelwijkstraat 22, Soest.
A. Versluis, Nieuwstraat 105, Boskoop.
J. C. den Dulk, van Dishoekstr. 39, Vlissingen.
G. C. Florijn, Violierstraat 68, Almelo.
Mevr. J. ter Haar-van Asperen, Thorbeckelaan
24, Enschede.
Mevr. H. J. C. Lieneman-Carsten, Grotestraat 28,
Goor.
Jac. van Velse, Elkerlycstraat 23 II, A'dam-W.
H. van Donkelaar, Laantje, Werkendam.
W. Post, Verbindingsweg 53, Bloemendaal.
F. Oostveen, Lijsterbeslaan 54, Nieuw-Loosdrecht
J. Plevier, Vrijdagstraat 27, Heerlen.
G. J. Eilander, Villa Nova, Hardegarijp, Friesl.
M. van Bekkum, Nieuwe Keizersgracht 41 bis,
Utrecht.
F. J. Strating, Westeinde 20, 's-Gravenhage.
J. E. van Dijk, Utrechtseweg 127, Amersfoort.

Mevr. B. Venema-Vroege, Hortensiastraat 30b,
Vlaardingen.
N.V. Mart. Nijhoff, Lange Voorhout 9, Den Haag.
J. C. Tissink, Jac. Catsstraat 80, Hilversum.
A. Knippels, Hoogstraat 283, Eindhoven.
G. J. Masseling, Prins Bernhardweg 2, Slootdorp
Noord Holland.
Dr. S. W. Erich, Noordstraat 123, Tilburg.
U. D. IJsselstein, no. 263, Warga, Friesland.

BELGIE :

Fr. van Gestel, Wetstraat 19, Antwerpen.
Ev. Claessens, Dixmuidelaan 107, Berchem.
H. v. d. Broeck, Auwegemvaart 104, Mechelen.
Pierre Deseck, Langestraat 3, Nieuwpoort.
Lud. Mortelmans, Kapelstraat 6, Hove (Antw.)
Rob. van de Weghe, Plantin Moretuslei 42, Ant-
werpen.
Om. v. d. Heyden, de Couwerelei 74, Deurne-C.
René Verhaert, Touwstraat 57, Antwerpen.
Alb. Peeters, Kasteelplein 15, Turnhout.
Mej. Julia Renders, Kerkstraat 61, Kolonie Merks-
plas.
F. van Boven, Annadreef 16, Mariaburg.
A. Bral, Vredebaan 31, Mortsel.
Prof. Dr. C. Verplancke, Ledeganckstr. 33, Gent.
Gust. Eckelmans, Stationstraat 42, Tongeren.
Mevr. S. Verelst, de Wittestraat 129, Antwerpen.
Fr. Hensbergen, van Hemelrijcklei 60, Brasschaat.
Jul. van Sintruyen, Kronenburgstr. 6, Antwerpen
Gust. Westerlick, Roozemaaveldstr. 33, Ekeren.
Reg. Desair Suikerrui 30, Antwerpen.
Jan Dries, Zeilstraat 6, Antwerpen.
Cam. Verbiest, Dichterstraat 81, Wilrijk.
Luc. van Buyten, Dixmuidelaan 145, Berchem.
Vict. Thijs van den Audenaerde, Pierenbergstraat
44, Antwerpen.
A. van Balbergen, Nationalestraat 149, Antwerpen
Joz. van de Wauwer, Bostonstraat 14, Antwerpen.
Em. Knors, de Braeckelaerstraat 24, Antwerpen.
Jean v. Roosendaal, Turnhoutsebaan 202, Schilde
(Antwerpen).
J. Hoever, Varentstraat 13, Mortsel.

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij W. J. van Kempen

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230